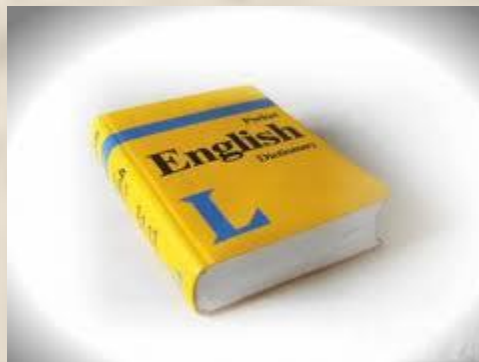

ЛІНГВІСТИЧНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ІМ

Зв'язок методики з іншими науками

Лінгвістичні науки (лексикологія, грамати́ка, фонетика, комунікативна лінгвістика і т.д). - **Якого матеріалу навчати?**

Психолінгвістика **Як це має функціонувати?**

- Педагогіка - **Як навчати?**
- Психологія (загальна, вікова і т.д) **Чому потрібно навчати саме так а не інакше?**

Лінгвістичні основи

- Мовний і мовленнєвий матеріал, певним чином відібраний і методично організований, відповідно до мети і принципів навчання.
- **Проблема добору матеріалу** пов'язана з вибором регіонального варіанту мови.

Дані лінгвістики використовують:

- при розв'язанні проблем, що стосуються **глобальних компонентів методики**: цілей навчання, змісту, технології, допоміжних засобів.
- при **відборі іншомовної лексики**.
Лінгвістика дає можливість чітко визначити коло мовних явищ, які учні повинні застосовувати у своєму мовленні, і приблизно визначити той лексичний запас, який учні можуть розуміти при аудіюванні та читанні.

Когнітивна лінгвістика

- Досліджує – принципи взаємодії мови з мисленням людини. Основний її метод у співвіднесенні мовних даних із **сенсомоторним досвідом** людини (наприклад, це полегшує пояснення злічуваних та незлічуваних іменників cattle, people, a cow, furniture).

Дані теорії інформації

- Мовленнєве спілкування – почергові процеси, **кодування** думок (говоріння, письмо), та їх **декодування** (читання, аудіювання). Оскільки це різні процеси, в їх основі різні психічні механізми. Методисти роблять висновок про різні спеціальні підходи до навчання.

Дані структурної лінгвістики

- Структурна лінгвістика пред'являє мовні явища як **моделі**, тобто **абстрактні схеми**, які можуть наповнюватися конкретним лексичним матеріалом. В методиці використовують не ті моделі, якими користуються лінгвісти. Вони беруть лише саму ідею пред'явлення мовних знаків у вигляді формул і будують свої моделі, які подаються учням у портативному вигляді. Мовленнєва модель подається разом з прикладом (мовленнєвим зразком).

Дані порівняльного мовознавства

- допомагають усвідомити характер **спільних та відмінних рис** рідної та ІМ, прогнозувати труднощі засвоєння ІМ та попереджати помилки в мовленні.

Психологічні основи

- Педагогічна психологія
- Вікова психологія
- Психологія мовлення

Мислення

- процес відображення у свідомості людини зв'язків і відношень між предметами та явищами.
- характеризується такими індивідуальними особливостями як **саможитність,** **швидкість,** **глибина** розуміння навчального матеріалу.

Мислення

- наявність **індивідуальних відмінностей мислення** вимагає різних прийомів навчання.

Чи навчаємо ми нового мислення?

- Категорії мислення у всіх людей однакові: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення. Загальним є і предмет мислення – об'єктивна реальність.
- Різними є лише засоби і способи вираження думок.

Мислення

- Наприклад, дія в момент мовлення, *доба, a fortnight*.
- Слід навчати нових засобів і способів вираження думок, удосконалюючи операції і процеси мислення школярів.

Пам'ять

- Короткочасна

- Довгочасна

Матеріал, який підлягає вивченню, спочатку надходить до короткочасної пам'яті, а потім за допомогою вправ має бути переведений до довгочасної.

- Оперативна (7+/-2) одиниці будь-якого порядку

Пам'ять

- Зорова
- Слухова
- Рухова
- Логічна
- Емоційна

У людей наявні всі види пам'яті, але неоднаковий рівень їх розвитку.

Запам'ятовування

- Довільне (ставиться мета запам'ятати що-небудь)
- Мимовільне (така мета відсутня і запам'ятовування здійснюється у процесі іншої діяльності (комунікативне завдання, увага на зміст, а не на форму, гра).

Емоції

- Позитивні – емоції стимулюють інтерес до вивчення предмету, негативні, навпаки, блокують.

Сприймання

- Образ мовного знаку існує в усій сукупності його модальностей: як образ слуховий, мовномоторний, зоровий і рукомоторний. Тому в процесі навчання ІМ важливо регулярно тренувати органи слуху, мовлення і руки учнів шляхом аудіювання, говоріння, письма, читання.

Види сприймання

- Слухові
- Зорові
- Дотикові
- Кінетичні

Провідна роль при первинному сприйманні мовного матеріалу належить слуховим і мовномоторним відчуттям.

Знання, навички і вміння

- **знання операційне**, тобто таке, яке потрібне для правильного оперування мовною одиницею. Це знання того, коли дане мовне явище слід вживати при говорінні, як оформити речення з ним, по яких ознаках його можна впізнати при читанні чи слуханні.
- узагальнені **знання про систему мови**. Учні оволодівають ними поступово при послідовному освоєнні компонентів цієї системи. Ці знання удосконалюються із набуттям досвіду спілкування. Грамотне спілкування ІМ можливе лише при наявності знань цього рівня.

Навичка

- призвичаєність до певної дії, яка завдяки цьому виконується автоматизовано, без істотної участі свідомості в її регулюванні.

Якості мовленнєвої навички:

- автоматизованість** (виконання мовленнєвих дій з належною точністю і швидкістю, цілісно і повно);
- **стійкість** (сталість мовленнєвої дії, її стійкість до негативного впливу інших автоматизованих дій);
- **гнучкість** (здатність включатися у нові ситуації та функціонувати на новому мовленнєвому матеріалі).

Навички

- Фонетичні
- Лексичні
- Граматичні
- Орфографічні

Етапи формування навички

- Рецепція
- Репродукування
- Продукування

Уміння

 оптимальний рівень досконалості певної діяльності (мовленнєвої).

- Говорити (в діалогічній та монологічній формах)
- Писати
- Аудіювати
- Читати

Кожне уміння спирається на свою групу навичок.

Психолінгвістичні засади

- Закономірності мовленнєвої діяльності, механізми здійснення говоріння, аудіювання, читання, письма.

-
-
- Мова
 - Мовлення
 - Мовленнєва діяльність (МД)

- **Мова**

система мовних засобів, необхідних для спілкування, і правил користування ними.

- **Мовлення**

спосіб здійснення спілкування за допомогою мови, процес і продукт спілкування.

- **Мовленнєва діяльність (МД)**

процес активного, цілеспрямованого, опосередкованого мовою і зумовленого ситуацією спілкування людей між собою.

Основні види мовленнєвої діяльності (МД)

ПРОДУКТИВНІ

- Говоріння
- Письмо

РЕЦЕПТИВНІ

- Читання
- Аудіювання

Види МД

- **Усне мовлення** – аудіювання і говоріння.
- **Писемне мовлення** – читання, письмо.
- Первинними є усні, вторинними – писемні види.

МОВЛЕННЯ

ЗОВНІШНЄ

мовлення для інших, подане в звуковій або графічній формі

ВНУТРІШНЄ

мовлення для себе, за допомогою якого

- ми мислимо
- здійснюється етап планування майбутнього зовнішнього висловлювання

Існує в УПК універсальний предметний код (І. Жинкін). В ньому існують психічні образи предметів, абстрактні схеми, слова, окремі морфеми.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
